

P. SARTHEAUX

STRUCTUREN VAN EEN ROMEINSE VILLA IN ANTOING/BRUYELLE OVERZICHTS FOTO VANUIT EEN KABELBALLON.

HS-LIJN FRANSE GRENS-TUBEKE

EERST DE ARCHEOLOGEN!

naar HELENE REMY – MARTINE SOUMOY
Archeologen

Sinds kort wordt in ons land bij grote bouwprojecten ook een plaats ingeruimd voor de archeologie. Dit houdt in dat bouwers en archeologen vanaf de ontwerpfase overleggen en samenwerken. Een voorbeeld hiervan zijn de opgravingen rond het HST-tracé tussen de Franse grens en Tubeke. Het programma van de archeologen is er namelijk geïntegreerd in de voorstudie van de nieuwe lijn tussen de Franse grens en Tubeke, over een afstand van tweeënzeventig kilometer.

KADER VAN DE ARCHEOLOGISCHE WERKZAAMHEDEN

Dit is niet alleen de eerste archeologische interventie rond lineaire werkzaamheden in het Waalse gewest, maar ook de eerste grote campagne die gedeeltelijk door de bouwheer gefinancierd wordt. Krachtens een overeenkomst van 27 september 1992 draagt de NMBS bij in de kosten van de archeologische «reddingswerkzaamheden», voor een bedrag van tweeënzeventig miljoen, dit is één miljoen per kilometer.

Door de opzoekingen in het kader van dit omvangrijke infrastructuurwerk kon de

evaluatie van het bedreigde archeologisch potentieel aangevuld worden en zo het vooronderzoek van de UCL vervolledigen.

BELANG VAN DE ARCHEOLOGISCHE CAMPAGNE – ONDERZOEKSMETHODEN

Lineaire tracés, zoals de HST, zijn grote, specifieke werkzaamheden die in verschillende streken letterlijk een doorsnede voor proefboringen maken. Dit levert een uitzonderlijke kans op om over uitgestrekte gebieden diverse representatieve archeologische sites te

vinden en te onderzoeken; tegelijk kan de evolutie van het leefmilieu en van de landschappen door de eeuwen heen bestudeerd worden.

De wetenschappelijke en technische methoden van de preventieve archeologie danken we grotendeels aan ervaringen die in Frankrijk zijn opgedaan.

SCHEMA VAN DE ARCHEOLOGISCHE ACTIVITEITEN

Bij archeologische werkzaamheden rond grote projecten wordt een schema en een methodiek gevolgd, die gaandeweg bijgeschaafd wordt.

□ Voorstudie

Bestuderen van documenten om het archeologisch potentieel van de bouwzone te evalueren.

□ Veldprospectie/diagnose

– veldprospectie

Hierbij worden alle informatiebronnen gebruikt, o.a. kentekens en vondsten om de zones en sites nauwkeuriger in kaart te brengen.

– diepboringen

Met groot materieel, aangepast aan het belang van de site, tot controle van de informatie die de eerste studies hebben opgeleverd.

□ Opgravingen

Bij de opgravingen, die binnen de terreingrenzen uitgevoerd worden, wordt gered wat er te redden valt.

□ Toezicht op de werkzaamheden

Het archeologisch toezicht, aangepast aan de werkzaamheden, moet de informatie aanvullen voor de sectoren die in de vorige fasen niet onderzocht zijn.

□ Bekendmaking

Opgravingsverslagen, wetenschappelijke studies, vulgariserende publikaties en tentoonstellingen moeten de resultaten van de opzoekingen bekendmaken in wetenschappelijke kringen en bij het publiek.

ARCHEOLOGISCHE BALANS

Het eindresultaat van de operatie komt op tweeënveertig geëvalueerde en onderzochte sites : negenentwintig ervan zijn afgewerkt; in tien zones zijn de opgravingen aan de gang; drie werkerreinen zijn stilgelegd omdat de aangrenzende zones niet toegankelijk zijn. Sporen van bewoning uit diverse perioden werden aangetroffen, onder andere de site uit het Oud-Midden-Paleolithicum in Antoing/Bruyelle, de neolithische woning in Aat/Ormeignies, de sites uit de bronstijd in Peruwelz/Braffe en in Leuze-en-Hainaut/Tourpes, de Romeinse sites in Antoing/Bruyelle, Leuze-en-Hainaut/Tourpes, Peruwelz/Braffe,

de middeleeuwse woonvormen in Doornik/Espiechin en Peruwelz/Wasmes-Audeméz-Briffoeil.

ENKELE BELANGRIJKE SITES

AAT/ORMEIGNIES, GEHUCHT «PILORI»

Een woning uit het Vroeg-Neolithicum (5300-4900 voor Christus). Drie gebouwen werden onderzocht, alsook verscheidene putten waarin afvalmateriaal zat (keramiek, werktuigen en stukken vuursteen, pleisterspecie...).

De structuren staan boven elkaar, wat erop wijst dat er meerdere bewoningsfasen zijn geweest.

LEUZE/TOURPES, GEHUCHT «FRAIDE BERTE»

De gedeeltelijk opgegraven site omvat silo's, ovens, putten en paalgaten waarvan enkele een rij vormen. De keramieken uit de putten en silo's situeren zich op grond van hun vormen en tekeningen in het einde van de bronstijd (1200-800) – begin van de ijzertijd (800-500).

LEUZE-EN-HAINAUT/TOURPES

Vijftien graven van een kleine Romeinse crematoriumbegraafplaats zijn doorzocht. Sommige crematiegraven waren mooi versierd met keramiek en zegelaarde. Deze graven contrasteren met die waar resten van lijkbrandstapels en enkele zeldzame potscherven werden aangetroffen. De begraafplaats dateert uit het laatste derde van de eerste eeuw – begin tweede eeuw.

ANTOING/BRUYELLE, GEHUCHT «HAUTE ELOGE»

Verscheidene kamers van een groot Romeins gebouw met verbouwde en aangebouwde gedeelten zijn blootgelegd : onder andere vijf kelders voor de heteluchtverwarming en vijf stookkamers, twee badkamers, afgewerkt met marmer en geschilderd pleisterwerk. Momenteel komen bij de opgravingen nog talrijke bijgebouwen aan het licht : een kelder, drie ovens, een waterput, een «ommuring» en afvalputten. Deze Romeinse nederzetting van de eerste tot de vierde eeuw was gevestigd op een vroeger grachtennet.

OVERBLIJFSELEN VAN EEN
ROMEINSE OVEN IN
ANTOING/BRUYELLE

K. BAUSER

Van de beschreven sites waren er drie volledig onbekend. Dit soort grote infrastructuurprojecten maakt het dus niet alleen mogelijk om archeologische overblijfselen te ontdekken en te onderzoeken, maar ook om met nieuwe methoden de kennis over de bewoning van onze streken te vergroten. Het HST-tracé in de provincie Luik belooft ook heel wat ontdekkingen; de archeologische rijkdom van die streken is immers welbekend. □